

IGUANA IN VLISSINGEN

Door: Marcel van der Voort en Cécile en René van der Vlught.

* * *

Er zijn voor slangenliefhebbers - afgezien van de grote dierentuinen en particuliere personen die het wel gezellig vinden als er andere hobbyisten naar hun slangen komen kijken - niet zoveel mogelijkheden in Nederland om reptielenexposities te bezoeken. In een eerdere jaargang is al eens verslag gedaan van de herpetologische onderneming van Walter Getreuer (Van der Voort, 1993), nu verheugt het ons u een en ander te kunnen vertellen over een sympathiek initiatief in Vlissingen. Was 'Serpo' een exclusieve slangenaanleggenheid, 'Reptielenzoo Iguana' heeft ook voor liefhebbers van andere reptielen een interessant aanbod.

Enkele jaren geleden stond *Iguana* nog vermeld in het boekje 'Er op uit' van de Nederlandse Spoorwegen. In de laatste editie zal men tevergeefs naar Reptielenzoo *Iguana* zoeken. Een en ander is het gevolg van een zodanig gestegen bezoekersaantal, dat het niet echt meer nodig is om reclame te maken. Het aantal geïnteresseerden in de menagerie van wat in eerste instantie een dierenopvangcentrum is, is in vorige jaren de 70.000 gepasseerd. En dat is een hoeveelheid waar menig andere instelling in Nederland jaloers op mag zijn. Men zit dus niet echt te wachten op een nieuw record, al is het natuurlijk zeer bevredigend voor de medewerkers, dat er zoveel belangstelling bestaat voor hun initiatief.

Foto 1: Expositieruimte van Iguana met terraria voor slangen.

Exhibition room in Iguana showing snake terraria.

Foto: Fons Sleijpen.

Een dergelijke mensenmassa kon onmogelijk meer verwerkt worden in het oorspronkelijke opvangcentrum aan het Bellamympark. *Iguana* heeft dan ook net een fikse uitbreiding en verbouwing achter de rug. In 1991 is men hiermee gestart en twee jaar later had men de beschikking over een oppervlakte die twee huizen méér beslaat dan aanvankelijk het geval was en die viereneenhalf maal de oppervlakte bedraagt van het oorspronkelijke centrum. Een dergelijke ruimte maakt het mogelijk om een uitgebreide route in het totale pand uit te zetten.

Iguana wordt niet structureel gesubsidieerd. De gemeente Vlissingen en de provincie Zeeland hebben wel gezamenlijk 40% gesubsidieerd van het bedrag dat gemoed was met de verbouwing die f 1.200.000,- gekost heeft. Daar *Iguana* zelf de resterende 60% voor zijn rekening heeft kunnen en moeten nemen is de conclusie gerechtvaardigd, dat het lekker draait.

De toegangsprijs van de reptielenzoo is opzettelijk erg laag: f 5,50. Ook de prijzen van wat de bezoekers in de nieuwe kantine kunnen gebruiken is meer dan concurrerend met horecabedrijven elders in Vlissingen. De filosofie hierachter is, dat de mensen niet het gevoel krijgen dat er geprofiteerd wordt van hun toevallige aanwezigheid in *Iguana*. Vandaar dat er veel terugkerende bezoekers zijn.

Iguana wordt draaiende gehouden door 7 full-time medewerkers en er loopt nog een aardig aantal betaalde medewerkers mee, zo tussen de 15 en 20.

Dat lijkt genoeg ter introductie. Dan nu het menageriegedeelte. Wie *Iguana* binnenkomt, krijgt, nadat hij de reusachtige pythons in een kolossaal terrarium bij de kassa heeft bewonderd, een tekstbord onder ogen:

Welkom in Reptielenzoo Iguana. Iguana is een opvangcentrum voor reptielen, amfibieën en geleedpotigen. Een deel van de aangebrachte dieren ziet u in deze tentoonstelling. Onze prioriteit is de dieren in de natuur terug te brengen. Helaas is dit door biotoopvernietiging vaak niet meer mogelijk. Soms lukt het om dieren naar het land van herkomst terug te brengen en ze in de vrije natuur los te laten. Dieren die gehandicapt zijn blijven in Iguana. Daarom zult u hier ook dieren zien die een oog of een poot missen. Uit hygiënisch oogpunt gebruiken we vooral planten en bodembedekking van kunststof. Dit is niet schadelijk voor de dieren. Integendeel, infecties komen in schone hokken zelden voor. Iguana heeft veel bekendheid gekregen door de goede kweekresultaten, zelfs meerdere keren een wereldprimeur. Een teken dat de dieren het naar hun zin hebben. Omdat we geen gif willen gebruiken en toch lastige insecten kwijt willen, zijn er in de reptielenzoo negen tokeh's (gekko's) losgelaten om vliegen e.d. te vangen. Overdag doen ze meestal een dutje, maar 's avonds zijn ze op zoek naar voedsel.

De bezoeker wordt vervolgens via een goed doordachte route langs de terraria gevoerd. Kamer in, kamer uit, trap op, trap af, zonder tegen de stroom in te hoeven of kamers vaker te doorlopen, kunnen alle dieren rustig bekeken worden. Hierbij komt men steeds weer voor nieuwe verrassingen te staan. Zo is bijvoorbeeld de binnenplaats tussen de drie gebouwen overdekt en omgetoverd in een subtropische serre die dieren uit de gematigde streken huisvest. Het feit dat op deze manier drie volledige gebouwen - waaronder een voormalige lagere school! - van kelder tot tweede etage doorkruist worden geeft wel aan hoe omvangrijk de tentoonstelling is. In totaal zijn er tussen de 120 en 125 verschillende soorten reptielen, amfibieën en geleedpotigen te zien.

De dieren zijn in zeer ruime, goed onderhouden en schone terraria gehuisvest. De inrichting doet vaak wat sober aan en is in vrijwel geen enkel geval een nauwkeurige afspiegeling van de eigenlijke leefomgeving. Het vergemakkelijkt echter wel het bekijken van de dieren door de bezoekers en zeer zeker ook de schoonmaak van de terraria door de verzorgers. Bij een zulk groot aantal dieren zeker geen kleinigheid. De levendigheid van de meeste dieren geeft aan dat ze het prima naar hun zin hebben en volkomen gewend zijn aan de drukte en levendigheid die dagelijks aan hun voorbij trekt.

Uitleg over de tentoongestelde dieren is beperkt tot een klein bordje per terrarium met daarop naam, gebied van herkomst en soms enige bijzonderheden. Misschien wat beknopt voor

de zeer geïnteresseerde leek, maar dat zal in de komende jaren veranderen. Nu de grote verbouwing achter de rug is zal er meer aandacht gegeven gaan worden aan extra tekst en uitleg op een didactisch verantwoorde wijze. Zo zijn er bijvoorbeeld plannen voor een kleine film- of videozaal om de voorlichting aan het publiek te verbeteren, want ondanks het tentoonstellingskarakter van *Iguana* blijft men zijn uitgangspunten trouw namelijk de positie van reptielen en amfibieën in de wereld te beschermen en te verbeteren.

In totaal verzorgt de stichting tussen de 150 en 160 soorten, maar een gedeelte daarvan wordt buiten Vlissingen gehouden. Daar vindt ook de kweek van knaagdieren, nodig voor de voedselvoorziening, plaats. Wat er jaarlijks nodig is, valt leuk te illustreren aan de eetlust van de vijf reusachtige tijgerpythons die de bezoeker op de bovenverdieping aantreft: jaarlijks zijn die goed voor 350 tot 400 konijnen. Overigens worden deze reuzenslangen nooit onder bezoektijd gevoederd. Dat gebeurt altijd 's avonds. Achter in het reusachtige terrarium zijn evenveel schuilmogelijkheden (van $\pm 2,50 \times 1,50$ m) als er slangen zijn. Daar worden alle dieren in ondergebracht op één na. Deze slang wordt dan gevoederd tot ze genoeg heeft, waarna de andere dieren successievelijk aan bod komen. Ze worden uitsluitend met dode konijnen gevoederd: de praktijk heeft uitgewezen, dat het eerste prooidier nog wel gedood wordt, maar het tweede niet meer. Dat betekende nogal wat lijden voor de konijnen, en vandaar dat ze, alvorens het terrarium in te gaan, gedood worden.

Iguana is een landelijk opvangcentrum voor reptielen. Men komt dan ook op de meest uiteenlopende manieren aan dieren: een hobbyist komt tot de ontdekking, dat zijn krokodil toch wel erg groot wordt en dat hij er geen plaats meer voor heeft, of in een houtstapel uit een of ander tropisch land is een slang meegekomen; de politie stuit op een partij illegale reptielen die ondergebracht moet worden, of ergens wordt een ontsnapt dier gesignaleerd dat uiteindelijk in Vlissingen terecht komt. Havenautoriteiten vragen om de aanwezigheid van de medewerkers, omdat bekend is dat er slangen in een schip zitten die men maar niet getraceerd krijgt. Ook de Nederlandse douane bezorgt *Iguana* wel eens reptielen.

Ergerlijk is, dat de medewerkers vaak geconfronteerd worden met kwade trouw: een bijtschildpad in een kanaal of een andere schildpad langs de snelweg: 'liefhebbers' moesten duidelijk van hun huisdieren af. Vandaar dat *Iguana*, in samenwerking met andere organisaties, naarstig werkt aan een mentaliteitsverandering bij de mensen. Zo is men er jaren geleden in geslaagd, om een paar procent mentaliteitsomslag te krijgen in de houding ten opzichte van 'roodwangen.' De verkoop aan particulieren van deze diertjes is toentertijd aanzienlijk afgenomen. Inmiddels zijn er weer nieuwe vaders en moeders gekomen, die weer rustig deze vaak arbeidsintensieve diertjes aanschaffen voor hun kinderen. Het streven naar een mentaliteitsverandering lijkt een never ending story te worden.

In geval van nood maakt men graag gebruik van de herpetologische en entomologische kennis van de medewerkers. Ad Bom, dagelijks beheerder van *Iguana*, vertelde, dat er pas nog een telefoontje kwam uit Saigon. Het dek van een schip zat onder de schorpioenen: wat kon men hieraan doen?

In principe verkoopt *Iguana* geen dieren. Zoals uit bovenstaande beginselverklaring al blijkt, streeft de stichting niet alleen het opvangen en verzorgen van reptielen na, maar ook vooral het terugplaatsen van dieren in de landen van herkomst. Een onderdeel van deze strategie is het nakweken van dieren met behulp van sterke en gezonde kweekgroepen. Dat men hier al menig succes geboekt heeft, is iets waar men terecht trots op kan zijn. De resultaten van al deze succesvolle kweekpogingen zijn onder andere te bewonderen in de zogenaamde 'babykamer.' Hier worden de eieren uitgebroed, iets waarvoor een aantal afgeschreven ziekenhuiscouveuses nog prima geschikt blijken. Natuurlijk gebeurt het wel eens, dat er door nakweek een te groot aantal exemplaren van een bepaalde soort komt. In dat geval probeert men eerst met collega-organisaties, met name dierentuinen, tot een oplossing te komen. Alleen in uiterste noodzaak worden er dieren aan particulieren verkocht.

Zoals al gezegd probeert men, indien mogelijk, de dieren weer terug te brengen naar de plaats van herkomst. Zo is men er wel eens in geslaagd om schildpadden terug te brengen naar Tanzania en Griekenland. Dat terugbrengen is geen sinecure: het is niet simpelweg iemand een lading dieren meegeven in zijn auto 'als-ie toevallig die kant uit moet.' Er gaat een gedegen onderzoek aan vooraf. Op het moment van het interview was men bezig met een poging een lading sporenschildpadden terug te brengen naar de streek van herkomst. Door politieke omstandigheden is dat zo goed als onmogelijk. Er zijn nu contacten met andere landen waarin deze soort ook van nature voorkomt, maar waar ze bijna uitgestorven is. Met behulp van het WNF wordt nu onderzocht, of *Iguana* zich kan aansluiten bij een Franse organisatie die in Senegal, Afrika, al bezig is met het opzetten van een reservaat voor schildpadden. Als deze dieren gewoon ergens losgelaten zouden worden, zou hun overlevingskans niet erg groot zijn: ze worden immers voornamelijk als voedsel of handelswaar beschouwd en in beide gevallen is hun geen lang leven beschoren. In april gaan medewerkers van *Iguana* ter plekke poolshoogte nemen of het zinvol is met deze organisatie door te gaan, want men wil een grote zekerheid hebben, dat er uiteindelijk niets vervelends met de dieren gebeurt. Van de Canadese regering heeft de organisatie het geld gekregen, waarvan men het toekomstige reservaat van 15 ha heeft kunnen afrasteren.

Al met al is Reptielenzoo *Iguana*, ook voor diegene wiens belangstelling voornamelijk naar slangen uitgaat meer dan een bezoekje waard. Hoewel Vlissingen voor de meesten van u niet naast de deur ligt, is *Iguana*, gelegen midden in het centrum van Vlissingen, prima bereikbaar, zowel met het openbaar als met het eigen vervoer. *Iguana* is het gehele jaar, met uitzondering van 1^e Kerstdag en 1 januari geopend. Voor de precieze openingstijden kunt u beter even bellen naar 01184-17219.

Foto 2: *Python regius*. Inwoner van Iguana. Inhabitant of Iguana.

Foto: Fons Sleijpen.